

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3 від 24 03 2025 року

Голова Приймальної комісії

Олександр ТУРУНЦЕВ

**Програма
фахового іспиту
з фізичної терапії**

Освітній рівень:	другий (магістерський)
Спеціальність:	I7 Терапія та реабілітація (за спеціалізаціями)
Спеціалізація:	I7.01 Фізична терапія
Професійна кваліфікація	Фізичний терапевт
Освітня програма:	2.I7.01.01 Фізична терапія

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри фізичної
терапії та ерготерапії
протокол № 03 від 14 березня 2025 р.

Завідувач кафедри

Валентин САВЧЕНКО

Київ – 2025

Київ – 2025

ОПИС ПРОГРАМИ

Для навчання за освітньою програмою 2.І7.01.01 «Фізична терапія» другого (магістерського) освітнього рівня вступники на основі здобутого ступеня вищої освіти та відповідно до п. 8.6; 8.12 Правил прийому до Київського столичного університету імені Бориса Грінченка в 2025 році повинні знати:

- основні положення терапії, характеристику медичних та реабілітаційних установ в Україні, характеристику реабілітаційного діагнозу: структуру, принципи складання, види та засоби реабілітації;
- основні методи дослідження у фізичній терапії (оцінка функціонального стану органів кровообігу та дихання, опорно-рухового апарату та нервової системи, толерантності до фізичного навантаження);
- клініко-фізіологічне обґрунтування лікувальної дії фізичних вправ, етапи фізичної реабілітації та рухові режими, періоди застосування фізичних вправ при різних захворюваннях, класифікацію і характеристика фізичних вправ;
- основні засоби фізичної терапії, організацію занять із застосуванням фізичних вправ (кабінет фізичної терапії, йоґ обладнання), принципи складання індивідуальних комплексів з фізичної терапії, основи класичного та елементи лікувального масажу, загальні поняття про санаторно-курортне лікування та преформовані фізичні чинники (апаратну фізіотерапію);
- особливості фізичної терапії у разі основних захворювань внутрішніх органів, хірургічних захворювань, в травматології та ортопедії, у разі захворювань нервової системи (зокрема у разі дитячому церебральному паралічу);
- основи ерготерапії.

Мета фахового іспиту – здійснити перевірку набуття особами, які виявили бажання навчатися за освітньо-професійною програмою 2.І7.01.01 «Фізична терапія» узагальнених компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Наказ МОН України від 19.12.2018 р. № 1419).

Завдання фахового іспиту:

- 1) встановити рівень володіння знаннями з медико-біологічних основ фізичної терапії;
- 2) встановити рівень володіння знаннями і розуміння практичних навичок з методів дослідження у фізичній терапії, застосування основних засобів фізичної терапії, лікувально-реабілітаційного масажу, основ ерготерапії та складання програм фізичної терапії;
- 3) встановити рівень володіння знаннями і розуміння практичних навичок з фізичної терапії при захворюваннях внутрішніх органів, хірургічних захворюваннях, травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату, травмах і захворюваннях нервової системи.

Форма та особливості проведення фахового іспиту

Форма проведення іспиту – комп'ютерне тестування. Вступник надає відповіді на тестові запитання, що автоматично, випадковим чином генеруються з

банку тестових питань у системі електронного навчання Moodle (з перемішуванням варіантів відповідей).

Тривалість тестування – 60 хвилин.

Оцінювання: завдання оцінюється за 200 бальною шкалою.

Вимоги до вступників

Достатній рівень володіння навчальним матеріалом з курсів «Основи фізичної терапії», «Методи дослідження у фізичній терапії», «Фізична терапії у разі захворювань внутрішніх органів», «Фізична терапії у разі хірургічних захворювань», «Фізична терапія у разі травм і захворювань опорно-рухового апарату», «Фізична терапії у разі травм і захворювань нервової системи», «Лікувальний масаж», «Основи ерготерапії», що повинно бути відображено в оцінках, які виставляються під час складання вступного випробування.

Критерії оцінювання знань вступника на фаховому іспиті

Кількість балів (max - 200)	Критерії
180 – 200	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
160 – 179	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
140 – 159	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
120 – 139	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
100 – 119	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.

1 – 99	Незадовільно. Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.
--------	--

Зміст програми фахового іспиту

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ

Тема 1. Оцінка функціонального стану органів кровообігу та дихання.

Визначення частоти серцевих скорочень, артеріального тиску. Вирахування індексів, що характеризують роботу органів кровообігу (індекс Кверга, проба Руф'є, проба Кайро). Визначення частоти дихання. Проби з затримкою дихання (проба Штанге, проба Генча). Спірографія та пікфлоуметрія.

Тема 2. Оцінка толерантності до фізичного навантаження.

Поняття толерантності до фізичного навантаження. Максимальне споживання кисню, анаеробний вентиляційний поріг, метаболічний еквівалент навантаження. Встановлення толерантності до фізичного навантаження за допомогою проб з присіданням, сходишкових тестів (Гарвадський степ-тест), крокових і бігових тестів. Субмаксимальне навантаження. Розрахунки максимального споживання кисню.

ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

Тема 3. Поняття, мета та завдання реабілітації. Види реабілітації. Принципи медичної та фізичної реабілітації / терапії. Медична реабілітація, фізична реабілітація, соціальна реабілітація, професійна реабілітація. Засоби фізичної терапії. Періоди та етапи реабілітації. Рухові режими та їх характеристика. Реабілітаційний діагноз: принципи і методика складання. Компетентності фахівців з фізичної терапії.

Тема 4. Клініко-фізіологічне обґрунтування лікувальної дії фізичних вправ. Лікувальна фізична культура: загальна характеристика, засоби та форми. Дозування фізичних вправ. Методика складання комплексів фізичних вправ. Організація здійснення фізичної терапії. Характеристика кабінету (зали) фізичної терапії. Документація кабінету (зали) фізичної терапії.

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ

Тема 5. Фізична терапія у разі захворювань серцево-судинної системи.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при захворюваннях серцево-судинної системи. Особливості застосування засобів і методів фізичної терапії хворих із захворюваннями серцево-судинної системи:

мета, завдання, характеристика засобів і методів. Особливості фізичної терапії при стенокардії. Особливості фізичної терапії при інфаркті міокарду. Особливості фізичної терапії при артеріальній гіпертензії (гіпертонічній хворобі).

Тема 6. Фізична терапія у разі захворювань органів дихання.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії у разі захворювань органів дихання. Особливості застосування засобів і методів фізичної терапії хворих із захворюваннями органів дихання: мета, завдання, характеристика засобів і методів. Особливості фізичної терапії у разі пневмонії. Особливості фізичної терапії у разі бронхітів та хронічного обструктивного захворювання легень. Особливості фізичної терапії у разі бронхіальної астми.

Тема 7. Фізична терапія у разі захворювань органів травлення.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при захворюваннях органів травлення. Особливості застосування засобів і методів фізичної терапії хворих із захворюваннями органів травлення: мета, завдання, характеристика засобів і методів. Особливості фізичної терапії у разі гастритів. Особливості фізичної терапії у разі виразкової хвороби. Особливості фізичної терапії у разі захворювань жовчно-видільної системи.

Тема 8. Фізична терапія у разі порушень обміну речовин, захворюваннях залоз внутрішньої секреції.

Види порушень обміну речовин. Особливості фізичної терапії при ожирінні. Особливості фізичної терапії при цукровому діабеті.

Тема 9. Фізична терапія у разі захворювань сечовидільної системи.

Фізична терапія у разі захворювань сечовивідної системи. Особливості фізичної терапії у разі нирковокам'яної хвороби. Особливості фізичної терапії у разі нефриту, пієліту.

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ХІРУРГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ

Тема 10. Особливості фізичної терапії у разі ран, опіків, відморожень, трофічних виразок і пролежнів.

Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної терапії у разі ран. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної терапії у разі опіків. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної терапії у разі відморожень. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної терапії при трофічних виразках і пролежнях. Ураження периферійних кровоносних судин. Особливості фізичної терапії у разі ураження кровоносних судин.

Тема 11. Фізична терапія у разі оперативних втручань на органах грудної клітки.

Фізична терапія при оперативних втручаннях на гортані та трахеї. Фізична терапія у разі оперативних втручань на плеврі. Фізична терапія у разі оперативних втручань на легенях. Фізична терапія у разі оперативних втручань на серці. Фізична терапія після мастектомії.

Тема 12. Фізична терапія у разі оперативних втручань на органах черевної порожнини.

Фізична терапія у разі оперативних втручань на шлунку. Фізична терапія у разі оперативних втручань на жовчному міхурі (холецистектомія). Фізична терапія у разі оперативних втручань на кишківнику. Фізична терапія після апендектомії. Фізична терапія після видалення гриж живота та паху.

Тема 13. Фізична терапія у разі оперативних втручань на органах малого тазу (сечовидільні та статеві органи).

Фізична терапія у разі оперативних втручань на сечовивідних органах (нирках, сечовому міхурі). Фізична терапія після операцій оваріектомії у жінок. Фізична терапія після операцій з приводу опущення матки та піхви у жінок. Фізична терапія у разі оперативних втручань на простаті у чоловіків.

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ У ТРАВМАТОЛОГІЇ ТА ОРТОПЕДІЇ

Тема 14 . Основи фізичної терапії в травматології та ортопедії

Характеристика засобів фізичної терапії в травматології і ортопедії. Особливості застосування лікувальної фізичної культури в травматології і ортопедії. Особливості застосування методик масажу в травматології і ортопедії. Особливості обстеження хворих з травмами та захворюваннями опорно-рухового апарату.

Тема 15. Фізична терапія у разі травм і захворювань опорно-рухового апарату у дітей.

Обґрунтування необхідності застосування засобів фізичної терапії при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату у дітей. Види порушень постави та методи фізичної терапії при них. Сколіоз та засоби фізичної терапії, що застосовуються при сколіозі. Патологічні зміни стану стопи (плоскостопості) та методи фізичної терапії, що практично застосовуються при різних видах плоскостопості. Дисплазія кульшового суглоба та стану вродженого вивиху стегна. Засоби фізичної терапії, які застосовуються при дисплазії кульшового суглоба та при вродженому вивиху стегна.

Тема 16. Фізична терапія у разі травм і захворювань суглобів.

Загальне поняття про травму і травматичну хворобу. Травматична хвороба, характер патологічних змін в організмі при травматичній хворобі. Основні засоби фізичної терапії, які застосовуються при ушкодженнях суглобів. Застосування методів фізичної терапії при гострому або хронічному артриті. Особливості

застосування фізичної терапії при остеоартрозах. Особливості фізичної терапії при ураженнях плечового суглобу. Особливості фізичної терапії при ураженнях ліктьового суглобу. Особливості фізичної терапії ураженнях при колінного суглобу. Особливості фізичної терапії ураженнях при гомілково-стопового суглобу.

Тема 17. Фізична терапія у разі травм і ушкоджень кінцівок.

Особливості застосування методів фізичної терапії при переломах довгих трубчастих кісток. Методи фізичної терапії при переломах кісток верхнього плечового поясу. Методи фізичної терапії при ушкодженнях ключиці та лопатки. Методи фізичної терапії при переломах стегна. Методи фізичної терапії при переломах кісток гомілки. Методи фізичної терапії ушкодженнях кісті і стопи.

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

Тема 18. Основи фізичної терапії у разі патології нервової системи

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при захворюваннях і травмах нервової системи. Загальні основи фізичної терапії при патології нервової системи. Методичні особливості застосування засобів фізичної терапії при захворюваннях і травмах нервової системи. Особливості обстеження хворих з захворюваннями та травмами нервової системи.

Тема 19. Особливості фізичної терапії у разі захворювань центральної нервової системи.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при захворюваннях нервової системи. Інсульт. Види інсульту. Фізична терапія хворих на при ішемічному інсульті залежно від періоду.

Фізична терапія при розсіяному склерозі. Фізична терапія при запальних захворюваннях головного мозку. Фізична терапія при хворобі Паркінсона. Фізична терапія при поліомієліті. Фізична терапія при нейроциркуляторній дистонії. Неврози. Фізична терапія при неврозах.

Дитячий церебральний параліч. Фізична терапія хворих на дитячий церебральний параліч.

Тема 20. Фізична терапія у разі травм центральної нервової системи.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при травмах нервової системи. Поняття та види черепно-мозкових травм. Особливості фізичної терапії хворих при черепно-мозкових травмах. Травми спинного мозку. Особливості фізичної терапії при травмах спинного мозку у шийному, грудному та поперековому відділах хребта.

Тема 21. Фізична терапія у разі дегенеративно-дистрофічних уражень хребта.

Дегенеративно-дистрофічні ураження хребта. Особливості фізичної терапії

при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами. Фізична терапія при радикулопатії у попереково-крижовому відділі хребта. Особливості фізичної терапії з цервікалгією. Особливості фізичної терапії з торакалгією. Особливості фізичної терапії з люмбалгією. Фізична терапія при плекситі. Фізична терапія при міофасціальному больовому синдромі.

Тема 22. Фізична терапія у разі захворюваннях периферичної нервів.

Особливості фізичної терапії при невриті лицьового нерва. Особливості фізичної терапії при невриті променевого нерва. Особливості фізичної терапії при невриті ліктьового нерва. Особливості фізичної терапії при невриті сідничного нерву (ішіасі). Особливості фізичної терапії при невриті великогомілкового нерву. Особливості фізичної терапії при невриті малогомілкового нерву.

ЛІКУВАЛЬНИЙ, РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МАСАЖ

Тема 23. Основи класичного масажу. Елементи лікувального масажу.

Фізіологічний вплив масажу на різні системи організму. Класифікація масажу. Показання та протипоказання до масажу. Техніки прийомів масажу. Особливості масажу голови та обличчя. Особливості масажу комірцевої ділянки. Особливості масажу спини, ділянки таза та сідничних м'язів. Особливості масажу верхньої кінцівки. Особливості масажу нижньої кінцівки. Особливості масажу Масажа грудної клітки та живота. Загальний масаж. Тривалість, послідовність масажних прийомів та масажованих ділянок тіла. Поняття «умовна одиниця» масажу. Самомасаж. Види самомасажу.

Тема 24. Особливості масажу у разі захворювань хребта та суглобів.

Особливості масажу при розтягненнях зв'язково-м'язового апарату. Особливості масажу при сколіозах. Особливості масажу при захворюваннях хребта. Особливості масажу при травмах і захворюваннях суглобів.

Тема 25. Особливості масажу у разі захворювань внутрішніх органів

Особливості масажу при гіпертонії, гіпотонії. Особливості масажу при бронхітах, пневмоніях, бронхіальній астмі. Особливості масажу при виразці шлунка та дванадцятипалої кишки. Особливості масажу при хронічних спастичних та атонічних колітах і дискинезіях кишкового тракту.

ОСНОВИ ЕРГОТЕРАПІЇ

Тема 26. Загальна характеристика процесу ерготерапії. Основні стратегії ерготерапевтичного втручання. Визначення цілей і завдань.

Тема 27. Індекс активності повсякденної життєдіяльності Катца. Індекс незалежності в повсякденній життєдіяльності Бартел. Ефективне інтерв'ювання в контексті терапії. Канадська оцінка виконання діяльності (COPM) в умовах клієнто-орієнтованої практики ерготерапії.

Тема 28. Роль ергономіки в ерготерапії. Аналіз заняттєвої активності.

Тема 29. Базисні положення ерготерапії літніх людей. Тести для ерготерапевтичного оцінювання: міра функціональної незалежності – FIM, ускладнений тест Ромберга; тест «Встань і йди», тест на час, Монреальський когнітивний тест (МОСА).

Тема 30. Базисні положення ерготерапії при інсульті. Базисні принципи ерготерапії при ДЦП. Базисні положення ерготерапевтичного втручання при ДЦП.

Приклад тестових завдань

1. Для проведення реабілітації пацієнта після перенесеного інфаркту міокарда необхідно виконати оцінку толерантності до фізичного навантаження. Який діагностичний метод потрібно застосувати у цьому разі?

- А) Плавання
- Б) Електрокардіографія
- В) Пульсоксиметрію
- Г) Велоергометрію
- Д) Пікфлоуметрію

2. Індекс Кердо, рівний нулю, свідчить про:

- А) симпатикотонію
- Б) не застосовується для оцінки функції вегетативної нервової системи
- В) ваготонію
- Г) збалансовану функцію обох ланок вегетативної нервової системи

3. Спеціальні відновлюючі вправи при невриті малого гомілкового нерву: для всіх м'язів ноги

- А) для тильних згиначів стопи
- Б) для згиначів та розгиначів стопи та гомілки
- В) для тильних розгиначів стопи

Рекомендовані джерела

1. Основи фізичної реабілітації: Навчальний посібник / За заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – 234 с.
2. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації : навч. посіб. / А. С. Вовканич. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 184 с.
3. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.] ; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
4. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручн. для студ. ВНЗ/В.М. Мухін.- К. :

Олімпійська література, 2014. – 488 с.

5. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації: підручник/М.І. Швед та ін.; за ред. проф. М.І. Шведа. – Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2021. – 411 с.
6. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущенко. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
7. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
8. Назар П. С., Шахліна Л. Г. Загальний та спеціальний догляд за хворими з елементами фізичної реабілітації. - Київ, 2014. – 240 с.
9. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. – 196 с.
10. Івасик Н. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання : навч. посіб. / Наталія Івасик. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Український бестселер, 2009; Тріада плюс, 2012. – 192 с.
11. Соколовський В.С. Лікувальна фізична культура: підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 234 с.
12. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології :навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
13. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
14. Баришок Т. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах сім'ї : [метод. рек.] / Баришок Тетяна. – Запоріжжя : КПУ, 2009. – 74 с.
15. Швесткова О. Ерготерапія: підручник / О. Швесткова, С. Катержина. – Київ: Чеський центр у Києві, 2019. – 280 с.
16. Майкова Т.В. Ерготерапія: підручник/ Т.В. Майкова, С.М. Афанасьєв, О.С.Афанасьєва. – Дніпро: Журфонд, 2019. – 374 с.
17. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
18. Линько Я. В., Левенец В. М. Спортивна травматологія. - К., 2014. – 216 с.
19. Кальниш В.В. Фізіолого-гігієнічні особливості процесу реабілітації військовослужбовців після перебування в зоні бойових дій: Монографія. - Вінниця: ТОВ “Меркьюрі-Поділля”, 2020. - 300 с.
20. Воєнно-польова хірургія: [практ. і навч. посіб.] / [Я. Л. Заруцький, В. Я. Білий, В. М. Денисенко та ін.]; за ред. Я. Л. Заруцького, В. Я. Білого; М-во оборони

України, М-во охорони здоров'я України. - Київ: Фенікс, 2018. - 544 с.

21. Лікувальна фізкультура в санаторно-курортних закладах / за ред. Л.І. Фісенко. – К.: «Купріянова», 2005. – 400 с.
22. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів : навч. посібник. / М. І. Бадюк, Д. В. Ковида, О. О. Микита [та ін.]. – К. : СПД Чалчинська Н. В., 2018. – 204 с.